

Atbildīgo institūciju, biedrību un sabiedrības viedokļi, iebildumi un priekšlikumi Ziņojuma sagatavošanai

<i>VVD Lielrīgas reģionālā vides pārvalde</i>		
Kārtas Nr.	Viedoklis, iebildumi un priekšlikumi	Komentāri
1.	Ziņojuma 2.4.sadaļā uz konkrēto teritoriju tiek attiecināti meteoroloģisko novērojumu stacijas „Rīga” dati, citviet Ziņojumā ir sniegta atsauce uz meteoroloģisko novērojumu staciju „Skrīveri”. VVD LRVP ieskatā būtu jāizvērtē, kuras stacijas dati attiecināmi uz konkrēto teritoriju, kā arī būtu jāizvērtē, vai nav jāveic kāda datu interpretācija un vidējo lielumu izdalīšana.	2.4.sadaļa tika sagatavota izmantojot stacijas „Rīga” datus, bet LVĢMC veicot piesārņojuma līmeņa modelēšanu izmantoja novērojumu stacijas „Skrīveri” datus. Ziņojumā sniegts abu meteostaciju datu salīdzinājums. Būtiskas atšķirības starp datiem nav, tās ir nenozīmīgas derīgo izrakstu ieguvē.
2.	Ziņojuma 2.12. attēlā nav uzrādīta atradne „Lejasnoras”.	Atradne „Lejasnoras” parādīta 2.12. attēlā.
3.	Ziņojumā (42. lpp.) sniegts Lielās Juglas un Mazās Juglas caurplūdumu raksturojums, bet tajā ir salīdzināti dažādi hidroloģiskie parametri.	2.6.sadaļa precizēta, Lielās un Mazās Juglas caurplūdums raksturots ar vienādiem hidroloģiskiem parametriem
4.	Ziņojumā (43.lpp. un citviet) nav sniegts pietiekami detalizēts Liģerurgas un Pietēnupes apraksts (tai skaitā hidroloģisko apstākļu raksturojums, ūdensobjektu kvalitātes novērtējums saskaņā ar veiktām ķīmiskām analīzēm). VVD LRVP vērš uzmanību, ka abas upītes ietek prioritārajās zivju upēs (Lielajā un Mazajā Juglā), kuras saskaņā ar Daugavas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ir mērķis nepasliktināt ūdensobjektu kvalitāti.	2.5.sadaļa papildināta un pārveidota. Sniegts ūdensteču un ūdenstilpju raksturojums, pievienoti dati par sastopamajām zivju sugām un to izmantošanas veidiem. 2.6.sadaļa papildināta. 2.7.sadaļa pārveidota un papildināta.
5.	Ziņojumā (53. lpp.) sniegts skaidrojums, kādēļ hidroģeoloģisko procesu modelēšanai atradnēs „Kalnagrāvīši” un „Ārēni” izmantoti atradnes „Tūrkalne” hidroģeoloģiskie izpētes dati. VVD LRVP kritiski vērtē sniegto pamatojumu, jo abas atradnes atrodas noteiktā attālumā no atradnes „Tūrkalne”, tās abas šķērso Liģerurga un iespējams ir vēl kādi citi faktori, kas nosaka atšķirības no atradnes „Tūrkalne” hidroģeoloģiskajiem procesiem.	2.9.sadaļa dots plašāks skaidrojums par hidroģeoloģisko parametru izvēli un atradņu teritorijas hidroģeoloģisko procesu modelēšanu.

6.	<p>Kritiski vērtē Ziņojumā (54. lpp.) sniegto informāciju, ka Pietēnupes un Lielās Juglas upes ūdeņi netiek piesārņoti, jo atsūknēto pazemes ūdeņu kvalitāte nepārsniedz normatīvos aktos noteikto piesārņojošo vielu lielumus. VVD LRVP vēš uzmanību, ka šādu apgalvojumu var pamatot ar veiktām šo ūdensobjektu ūdens kvalitātes un zivju resursu izpētēm vairāku gadu garumā, it sevišķi ņemot vērā, ka Pietēnupē tiek novadīti atsūknētie ūdeņi no vairākām Ropažu novada atradnēm, kurām tuvākajā nākotnē pievienosies atradnes „Sienāži” un „Jaundutkas” un piesārņojošo vielu apjomi būtu jāsummē, lai iegūtu objektīvu redzējumu.</p>	<p>No 2.9.sadaļas informācija izņemta. Savukārt 2.5.sadaļa papildināta ar analīžu datiem par piesārņojošo vielu koncentrāciju Pietēnupē augšpus un lejpus meliorācijas grāvja ietekas, pa kuru tiek novadīti <i>Tūrkalnes</i> karjerā atsūknētie ūdeņi (neviens no paraugiem pieļaujamais saturs nav pārsniegts), kā arī sniegta Lielās Juglas ūdens ķīmiskais sastāvs vairāku gadu garumā.</p>
7.	<p>Ziņojumam klāt būtu jāpievieno jauni īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izpētes materiāli īpašumā „Ārēni”, jo Dr.biol. Ģertrūdes Gavrilovas veiktie īpašumu „Kalnagrāvīši” un „Ārēni” apsekošana bija notikusi 2007.gadā un pa šiem gadiem situācija varētu būt izmainījusies.</p>	<p>Ziņojuma 2.10.sadaļa papildināta ar Dr. ģeogr. I.Silamiķeles novērtējumu par zemes gabala „Ārēni” biotopu apsekošanu. Starp citu, Dr.biol. Ģ.Gavrilovas apsekošana ir spēkā, jo esošie MK noteikumi nenosaka izsniegtā atzinuma derīguma termiņu, kā arī neierobežo teritorijas apsekošanas laiku/sezonu.</p>
8.	<p>Ziņojumā būtu detalizēti jāsniedz informācija par esošo darbību atradnē „Tūrkalne”, par atlikušajiem izrakteņu apjomiem, plānoto derīgo izrakteņu ieguves apjomu turpmākajos gados, informāciju par nosēdbaseinu skaitu un tilpumiem, ūdens novadīšanas sistēmas ietilpību, pašreizējo ūdens apriti un papildus iespējamo uzņemamo atsūknētā ūdens apjomu. Atkarībā no konkrētās informācijas būtu detalizētāk jāraksturo papildus ierīkojamo ūdens savākšanas baseinu parametri (skaits, tilpumi, sūkņu jaudas), lai būtu iespējams pie esošās atradnes „Tūrkalne” tehnoloģiskās sistēmas pieslēgt jaunās atradnes „Kalnagrāvīši” un „Ārēni”, neradot pārplūšanas iespējas ūdeni uzkrājošajos baseinos, normatīvajiem aktiem neatbilstošas kvalitātes atsūknēto ūdeņu novadīšanu vidē.</p>	<p>Ziņojuma 3.7.sadaļa papildināta ar datiem par karjera „Tūrkalne” ūdens savākšanas un nostādināšanas sistēmu. Uzsākot dolomīta ieguvu atradnēs „Kalnagrāvīši” un „Ārēni”, ierīkos jaunu sūkņu staciju un atsūknēto ūdeņu nostādināšanas baseinus (3.14.att.). Dolomīta ieguves apjomi <i>Tūrkalnes</i> karjerā un atlikušie krājumu apjomi licences laukumā un atradnē sniegti 2.12.sadaļā.</p>
9.	<p>VVD LRVP ieskatā ir jāizvērtē esošā novadgrāvja, kurš ietek</p>	<p>Ziņojuma 3.7.sadaļa papildināta ar datiem par meliorācijas</p>

	<p>Pietēnupē, tilpuma kapacitāte un stāvoklis, lai novērstu lejtecē atrodošos īpašumu applūšanu (Ziņojuma 54.lapā ir norāde, ka atsūknētā ūdens apjoms ar katru gadu pakāpeniski pieaug), kā arī suspendēto vielu ienešana Pietēnupē. VVD LRVP ieskatā ierosinātajai būtu jāveic grāvja pārtīrīšana no tajā izgulsnētajām suspendētajām vielām, tāpat jāveic uzņēmuma tehnoloģiskās bāzes teritorijas labiekārtošana - jāizveido cietie segumi ar nepieciešamajiem kritumiem, jānodrošina lietusūdeņu savākšanas sistēma, lietusūdeņu attīrīšanas iekārtas, pievadceļu asfaltēšana, apmaļu izveidošana ap materiāla krautnēm un citi pasākumi. VVD LRVP ieskatā, balstoties uz uzņēmumam piegulošās teritorijas apsekojuma laikā redzēto, nav izslēdzama piesārņojošo (suspendēto) vielu noplūde no uzņēmuma teritorijas meliorācijas novadgrāvī, kurš lejtecē ietek Pietēnupē, tādējādi iepriekš aprakstītie pasākumi varētu samazināt vidē nonākušo suspendēto daļiņu apjomu.</p>	<p>novadgrāvī, kas <i>Tūrkalnes</i> karjerā atsūknētos ūdeņus novada uz Pietēnupi (3.15.att.). Sniegta informācija par karjera grāvju un baseinu, kā arī meliorācijas novadgrāvja tīrīšanu.</p>
10.	<p>Ziņojumā (3.5.sadaļā un citviet) stingri jānosaka darbu veikšanas laiki – kuri darbi varētu ieilgt, bet kuri darbi noteikti nenotiks nakts stundās un brīvdienās/svētku dienās, jo sabiedriskajā apspriešanā vietējie iedzīvotāji saskaņā ar Ziņojumam pievienotajiem materiāliem sūdzējās par uzņēmuma nelabvēlīgo ietekmi.</p>	<p>3.5.sadaļā un citviet darba laiks ir noteikts, ārkārtas situācijas nav paredzētas. Uzskatām, ka sūdzības nav pamatotas, jo 19.06.2013. veicot trokšņa un vibrācijas mērījumus divās tuvākajās viensētās, to lielumi ir minimāli, trokšņa lielums pie spridzināšanas aptuveni puse no pieļaujamās normas dienas laikā ($8^{00} - 19^{00}$). No 2014.gada janvāra trokšņa ārpus telpām robežlielumi paaugstināti.</p>
11.	<p>Ziņojuma 3.7.sadaļā ir analizēta depresijas piltuves veidošanās. VVD LRVP ieskatā ir jāpamato, kādēļ depresijas piltuves aprēķināšanā (86.lpp.) ir pieņemts, ka nemainīsies pazemes ūdeņu atsūknēšanas apjoms, ja tiek paredzēta atradņu teritoriju (derīgo izrakteņu ieguves platību) paplašināšanas. Ziņojumam jāpievieno depresijas piltuves aprēķina dokumentus; tāpat rodas šaubas, vai nav jāpārskata dati un vai nevajadzētu depresijas piltuves aprēķinā iekļaut</p>	<p>Depresijas piltuves aprēķināšanai SIA „Ģeoplus” izmantojis atradņu „Tūrkalne” un „Remīne” hidroģeoloģiskās izpētes datus, jo tehnisku iemeslu dēļ abu IVN objektu izpētes urbumus izmantot nebija iespējams [18]. Sadaļā 2.9. sniegti modelēšanai izmantotie hidroģeoloģiskie parametri (filtrācijas koeficients, ūdensvadāmības koeficients). Abas aprēķinātās depresijas piltuves uzskatāmas par prognozētām. Veicot dolomīta ieguvi atradnē „Tūrkalne”, laikā no 2001. līdz 2013.g. vidēji gadā</p>

	arī perspektīvo atradni „Lejasnoras”. Tāpat VVD LRVP norāda uz pretrunām Ziņojuma 82. un 88.lapā attiecībā uz derīgo izrakteņu ieguves secīgumu pa atradnēm – tiek apgalvots, ka vienlaicīgi notiks ieguve tikai vienā atradnē, savukārt citviet Ziņojumā ir norāde, ka nav stingri noteikts, ka ieguve norisināsies secīgi nākamajā atradnē pēc ieguves pabeigšanas iepriekšējā atradnē, kas līdz ar to ir interpretējams kā iespējama derīgo izrakteņu ieguve vienlaicīgi divās vai pat visās trīs atradnēs.	atsūknēts 518 715 m ³ jeb 1688 m ³ /dienn. ūdens pie ieguves laukuma platības līdz 10 ha. Tādēļ var uzskatīt, ka depresijas piltuve, kas aprēķināta 5 ha platībai, ir tuvāka realitātei. Uzsākot dolomīta ieguvi atradnēs „Kalnagrāvīši” un „Ārēni”, ikgadējais ieguves apjoms paredzēts ap 250 000 m ³ . Ieguve (pēc nepieciešamības) notiks tikai vienā no karjeriem – „Kalnagrāvīši”, „Ārēni” vai „Tūrkalne”.
12.	Ziņojumam klāt jāpievieno Liģerurgas gultnes pārvešanas projekta materiāli. Paredzētā aktivitāte ir jāsaskaņo ar apkārt esošo īpašumu īpašniekiem, jo jaunā Liģerurgas gultnes atrašanās vieta radīs jaunus apgrūtinājumus (aizsargjoslas teritorija) pieguļošajos īpašumos. Upes gultnes pārvešanas projektam jāpievieno ģeoloģiskās izpētes materiālus un plānotos gultnes parametrus, kas ļautu pārlicināties, ka netiks apdraudēts Liģerurgas tecējums ūdeņiem infiltrējoties dolomīta slāņos, tāpat ir nepieciešams zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par darbu ietekmi uz Liģerurgu un Mazo Juglu, kā arī citi sertificētu ekspertu atzinumi par ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem.	3.3.sadaļa papildināta un Ziņojumam pievienots 3.sējums <i>Tehniskā dokumentācija</i> par ūdensnotekas Liģerurga trases maiņu. Saskaņojumi ar apkārtējo zemju īpašniekiem par upes pārvešanu redzami uz plāna (3.sējums). Liģerurgas zivsaimnieciskais raksturojums, sniegts 2.7. sadaļā. Savukārt, 2.10.sadaļā sniegti ekspertu atzinumi par ietekmi uz aizsargājamām sugām un biotopiem.
13.	VVD LRVP ieskatā, paplašinot derīgo izrakteņu ieguves areālu, ir jāpārskata pazemes ūdeņu monitoringa sistēmā iekļauto urbumu skaits un atrašanās vietas, būtu jāpaplašina novērojumu areāls uz Vāverkroga pusi un Ikšķiles novada tuvāko mājsaimniecību virzienā.	8.sadaļā ir paredzēta monitoringa tīkla paplašināšana atradnēs „Kalnagrāvīši” un „Ārēni”. Sagatavojot monitoringa programmu, novērojumu urbumu skaits un izvietojums tiks precizēts.
14.	Ziņojumam klāt jāpievienoti emisiju aprēķini atradņu darbības laikā. VVD LRVP ieskatā ir detalizētāk jāpamato izvēlētie emisiju faktori, jāizvērtē formulās pieņemtais transporta veicamā ceļa garums, jāizvērtē paredzētais stundu laiks gada griezumā, kā arī jānovērš matemātiskās neprecizitātes.	4.1.sadaļa pārstrādāta, labota un papildināta, ņemot vērā priekšlikumus un iebildumus.

15.	VVD LRVP ieskatā jāprecizē depresijas piltuves lielums, lai varētu objektīvi spriest par iespējamo ietekmi uz apkārtējo mājsaimniecību ūdensapgādi.	Depresijas piltuves attīstības lieluma modelēšana ir tikai prognoze. Ņemot vērā <i>Tūrkalnes</i> karjera ūdens atsūkņēšanas ilggadīgos datus, ir redzams gan pēc monitoringa, gan apkārtējo viensētu dzeramā ūdens avotu apsekošanas datiem, ka depresijas piltuve tās nav skārusi (4.4.sadaļa, 27.teksta pielikums).
16.	Ziņojuma 4.10.nodaļā paustais apgalvojums, ka atradņu tuvumā nekādu aizsargājamu biotopu nav, ir jāpamato ar sugu un biotopu izpētes materiāliem.	2.10.sadaļā sniegti triju neatkarīgu ekspertu slēdzieni, kuri veikuši teritorijas apsekošanu dažādos laikos. Novērtējums ir viennozīmīgs, ka IVN objektu teritorijā un to tiešā tuvumā nav aizsargājamu sugu un biotopu.
17.	VVD LRVP ieskatā jāparedz sugu un biotopu monitorings dabas lieguma „Lielie Kangari” teritorijā, lai novērstu derīgo izrakteņu ieguves radīto ietekmi uz šo aizsargājamo teritoriju un tajā esošajām dabas vērtībām.	8. sadaļa papildināta par biotopu monitoringa nepieciešamību.
18.	Ziņojumam klāt jāpievieno labas izšķirtspējas kartogrāfiskais materiāls, kurā būtu uzrādītas visas esošās atradnes „Tūrkalne” būves, inženierkomunikācijas, atsūkņētā ūdens apsaimniekošanas risinājumi (nosēdbaseini, sūkņu stacijas, novadīšanas vietas vidē u.c.), kā arī plānotie risinājumi, kas saistīti ar derīgo izrakteņu ieguvi jaunajās atradnēs „Kalnagrāvīši” un „Ārēni”.	3.7.sadaļa papildināta un pievienoti 3.14. - 3.19. attēli.
<i>Dabas aizsardzības pārvalde</i>		
1.	Tomēr kā būtisks novērtējuma trūkums jāatzīmē, ka piesaistītie sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti ir snieguši atzinumu tikai par atradnes „Kalnagrāvīši” teritoriju. Tai pašā laikā par atradnes „Ārēni” teritoriju šāda novērtējuma nav. Izpētot Pārvaldes dabas datu sistēmā pieejamos materiālus, redzam, ka atradnes „Ārēni” teritorija izvietojusies gar senākā pagātnē meliorētu ūdensteci Liģerurgu un teritorijā ir gan meža, gan atklātu vietu dzīvotnes. Ir acīm redzami, ka arī atradnes „Ārēni” teritorijai nepieciešams kompetentu ekspertu apsekojums, un tas veicams pavasara un vasaras sezonā, kad dabas vērtības ir pilnvērtīgi konstatējamas.	2.10.sadaļa papildināta ar Dr. ģeogr. I.Silamiķeles novērtējumu par zemes gabala „Ārēni” biotopu apsekošanu (30.teksta pielikums).

2.	Būtu nepieciešams ierīkot jaunus novērojumu urbumus mežu mitrāju biotopos iespējami tuvāk karjeru teritorijai (piemēram, valsts mežu 624. un 640. kvartālā izvietotajos melnalkšņu dumbrājos), kur varbūtējā ūdens līmeņa pazemināšanās varētu izpausties spēcīgāk kā tālāk atrodošajos purvos.	2.10.sadaļa papildināta ar aizsargājamo biotopu - melnalkšņu staignāju (dumbrāju) raksturojumu dabas liegumā „Lielie Kangari”. Valsts meža 624. kvartāla tuvumā atrodas Tūrkalnes karjera pazemes ūdens monitoringa 1.urbums, kas fiksē ūdens līmeņu svārstības no 2001.gada.
<i>Biedrība „Vides aizsardzības klubs”</i>		
1.	Derīgo izrakteņu ieguves karjeru kumulatīvā negatīvā ietekme uz dabas vērtībām: - meža zemju atmežošana (izcirsts vizuāli un ekoloģiski augstvērtīgs mežs);	Abiem zemes gabaliem savulaik sagatavoti meža apsaimniekošanas plāni, <i>Kalnagrāvīšiem</i> inventarizācija veikta 2007., Ārēniem – 2009. gadā. Īpašumā „Kalnagrāvīši” valdošā mežaudžu suga bērzs un valdošais augšanas apstākļu tips šaurlapju kūdrēns aizņem 11.9 ha, vidējā bonitāte 1.9. Zemes īpašnieks SIA „Ezersaule” 2009./2010.gada ziemā mežu daļēji nocirta. Pēc inventarizācijas datiem īpašumā „Ārēni” mežs aizņem 12.6 ha, krūmājs 14.22 ha. Meži sastopami rietumu, dienvidrietumu daļā. Valdošā mežaudžu suga bērzs aizņem 9.4 ha, valdošais augšanas apstākļu tips šaurlapju kūdrēns – 6.9 ha, vidējā bonitāte 1.9. Izdalīti 24 nogabali, kuros bez bērziem sastopamas priedes, egles, tai skaitā 6 nogabalos (platlapju kūdreņos) – melnalkšņi (kopā 21 koks). Pēc apsaimniekošanas kritērijiem mežs ar aizsardzības atzīmēm aizņem 23.3% no kopējās meža platības. Diemžēl VAK vēstulē nav konkrēti minēts, kurā no zemes gabaliem atrodas ekoloģiski augstvērtīgais mežs. VAK iebildumi pret vides ekspertu Ģ.Gavrilovu nav korekti, jo spēkā esošie MK noteikumi nenosaka atzinumu derīguma termiņu un neierobežo apsekošanas sezonu. I.Silamiķeles (2012) atzinumā minētais attālums (1.0-20 km) ietver arī Mazos Kangarus.
	- ainavas degradācija;	Jebkura derīgā izrakteņa ieguve ir saistīta ar ainavas degradāciju. Karjera izstrāde ir uz noteiktu laiku, pēc tam teritorija tiek rekultivēta un sakopta. Rekultivācijas veids tiek paredzēts ieguves projekta sagatavošanas laikā un saskaņots ar atbildīgajām institūcijām.

	<p>- hidroloģiskā režīma kompleksa izmainīšana dabas lieguma „Lielie Kangari” tiešā tuvumā (tiek pastāvīgi piesārņota Pietēnupe – ūdens balts, duļķains, kā arī praktiski nav lašveidīgo zivju – foreles, taimiņi).</p>	<p>Konkrēti gribētos zināt, kādas un kur ir novērotas un fiksētas hidroloģiskā režīma izmaiņas <i>Lielo Kangaru</i> tuvumā. Pazemes ūdens monitoringa dati (2001-2013) nenorāda uz minētā līmeņu izmaiņām.</p> <p>Ūdens Pietēnupē ir balts, jo upe saistīta dolomītiem, kas dažviet atsedzas tās gultnē. Tāds tas ir bijis un būs, bet zivis praktiski nav izzudušas par to liecina vides zinātniskā institūta „BIOR” slēdziens (31.teksta pielikums). Pietēnupē 2005.gadā veiktajā zivju uzskaitē konstatētas 7 zivju sugas – taimiņš/straute forele, rauda, bārdainais akmeņgrauzis, sapals, grundulis, asaris un akmeņgrauzis. Upē sastopamas vairākas arī Lielajā Juglā mītošu zivju sugas.</p>
2.	<p>Kritiska situācija ir izveidojusies pie Krūmiņu mājām, kur pilnībā degradēta apkārtnes ainava, mežs izcirsts un labās sēņu vietas izzudušas. Krūmiņos nozīmīgi krities gruntsūdens un pazemes ūdens līmenis.</p>	<p>Apsekojot 2013.gada 10.jūlijā Krūmiņu saimniecību netika fiksēta kritiska situācija, saimnieks apstrādā savu zemi un aprūpē vairākas bišu saimes, problēma ar dzeramo ūdeni nav.</p> <p>Interesanti, ka pats saimnieks nežēlojas par tuvumā strādājošā karjera trokšņiem, putekļiem, ūdens līmeņa pazemināšanos u.c. (16.teksta pielikums), bet to dara citi, tai skaitā arī VAK.</p> <p>Uzskatām, ka saimniecības īpašniekam Mārtiņam Krastiņam ir tiesības risināt problēmas bez starpniekiem.</p>
3.	<p>VAK skatījumā negatīvu ietekmi dabai nodara troksnis, kas rodas no kravas transporta intensīvas pārvietošanās pa P4 ceļu un tā pievedceļiem, kā arī sprādzienu trokšņi un vibrācijas, kas rodas, iegūstot dolomītu atradnē „Tūrkalne”, būtiski kaitē dabas lieguma „Lielie Kangari” tuvākajām teritorijām, īpaši tajā dzīvojošajiem savvaļas dzīvniekiem un putniem. VAK lūdz ņemt vērā, ka trokšņa robežlielumu nepārsniegšana vēl nenozīmē negatīvas ietekmes dabas vērtībām neesamību, jo robežlielumu izstrādē nav veikti tieši uz dzīvo dabu, putniem, dzīvniekiem orientēti pētījumi, bet galvenokārt plānots kontrolēt ietekmi tikai uz cilvēku veselību un labklājību.</p>	<p>4.2.sadaļā aprakstīta kravas transporta pārvietošanās pa autoceļu P4 un asfaltēto pievedceļu uz/no karjera „Tūrkalne”. Citi pievedceļi netiek izmantoti.</p> <p>4.3.sadaļā ir atspoguļoti trokšņa mērījumi dati no iekārtām un to ietekme uz cilvēku, kuri strādā ar tām. Spridzināšanas (divi sprādzieni) eksperimenta laikā 2013.gada 19.jūnijā veikti speciāli trokšņa un vibrācijas mērījumi pie vistuvāk esošajām viensētām „Paltēs” un „Pipariņi”, Rezultāti apkopoti minētajās sadaļās un 9., 10., 23., 25. un 33.teksta pielikumos.</p> <p>Jāatzīmē, ka spridzināšanas laikā (pie <i>Paltēm</i>) dzeguze kā kūkoja tā arī turpināja kūkot, arī lakstīgalas pogoja un dzenis kala. Arī bebrus karjera tuvumā netraucē sprādzienu troksnis.</p>

		Tas nozīmē, ka putnus un dzīvniekus netraucē apkārt notiekošais, droši vien vairāk traucē cilvēku interese un uzbāzība. Arī cilvēkus, spriežot pēc vēstulēm, traucē vairāk kā kilometru attālā karjera iekārtu, mašīnu un spridzināšanas radītie trokšņi, kuru pieļaujamās normas ir tādas, kas nepārsniedz ikdienā dzirdamās skaņas (ledusskapis – 40 dB, veļas mašīna vai televizors – 70 dB, zāles pļaujmašīna – 90 dB, elektriskais urbis – 100 dB utt.).
4.	VAK izpratnē ir pilnīgi neprognozējamas negatīvas sekas Liģerurgas (ietek Mazajā Juglā) iespējamā pārrakšana un ūdeņu novadīšana uz Pietēnupi un tālāk uz Lielo Juglu, tādējādi ietekmējot ūdens apjomus, hidroloģisko režīmu un ūdens kvalitāti, pieejamos zivju resursus daudz plašākā teritorijā nekā aizņem pašas derīgo izrakteņu atradnes.	Pilnīga neizpratne no VAK vai arī nav izlasītas sadaļas par Liģerurgas 1.9 km posma novirzīšanu gar Ārēnu dienvidu malu un tās pievienošanu esošajai gultnei īpašuma rietumu malā, vai arī nevēlas to izprast – Liģerurgas ūdeņi uz Pietēnupi netiks novadīti. Principā nekas nemainās un sekas ir prognozējamas (3.sējums). Atsūknētā karjeru ūdens novadīšana tiks realizēta izmantojot Tūrkalnes karjera ūdens nostādināšanas un novadīšanas sistēmu (3.9.sadaļa, 3.14., 3.15.att.). Par zivju resursiem Liģerurgā, Pietēnupē, Lielajā Juglā un Mazajā Juglā aprakstīts 2.5.sadaļā (31.teksta pielikums).
5.	IVN ziņojumā 3.11. un 3.12.attēli skaidri parāda, ka depresijas piltuve plānotajiem dolomīta karjeriem iesniedzas dziļi dabas liegumā „Lielie Kangari”, skarot arī tā vērtīgākās daļas – Lielkangaru purvu un Kangaru ezeru, gan Ezerkalnu māju apkārtnē, kur akumulēsies ietekme ar Remīnes, Dutku un Jaundutku karjeriem, radot kritisku ietekmi uz dabas liegumu hidroloģiskā režīma kumulatīvu izmaiņu riska dēļ.	Daugavas svītas dolomītu filtrācijas koeficients tika novērtēts iteratīvi, kalibrējot plūsmas modeli pēc pazemes ūdeņu dabiskajiem statistiskajiem līmeņiem, kā arī salīdzinot aprēķinātos pazemes ūdeņu pieteces apjomus Tūrkalnes karjerā pie dažādiem filtrācijas koeficientiem ar faktisko pieteci. Izvērtējot datus, ticamākais vidējais dolomītu filtrācijas koeficients atradņu „Tūrkalne” – „Arēni” – Kalnagrāvīši” rajonā ir 15 m/d. Pieņemtais lielums tika izmantots turpmākiem aprēķiniem. Daugavas ūdens horizonts modelēts kā spiediena - bezspiediena horizonts. Modelēšanas rezultāti sniedz tikai orientējošu ieskatu ietekmes novērtējumam vairāku kilometru attālumā no ieguves vietas. Modelēšana veikta pieņemot, ka atsegta visa atradņu platība līdz noteiktajam dziļumam. Reāli ieguve notiek pakāpeniski palielinot laukuma platību un dziļumu, vienlaikus

		<p>jau izstrādātajā karjera daļā uzsākot rekultivāciju. Piemēram, <i>Tūrkalnes</i> karjerā daļā gar lieguma robežu norit rekultivācija darbi - piebērtas nogāzes, kurām jānostāvas vairākus gadus, kā arī veidoti dambji atbilstoši rekultivācijas projektam. No vienas puses karjers paplašinās, no otras – samazinās. Tādēļ riski dabas liegumam „Lielie Kangari” nav paredzami. Jāatzīmē, ka atradnes „Jaundutkas” īpašnieks SIA „VIA”, lai izpētītu dabas lieguma „Lielie Kangari” rietumu daļas hidroģeoloģiskos apstākļus, jau 2009.gadā liegumā – iepretim Jaundutku atradnei, ierīkoja 12 pjezometriskos urbumus, kuros tiek mērīti gruntsūdens līmeņi svārstību izmaiņu novērošanai pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas un izstrādes laikā.</p>
<i>Sabiedriskā apspriešana (vēstules)</i>		
<p>1.</p>	<p>Kaspars Grjunbergs 2013.gada 30.aprīlī raksta (2.teksta pielikums) - „man ir daži jautājumi par Ropažu novadā, zemes gabalos „Kalnagrāviši” (kad. Nr.8084 017 0012, kopplatība 14.67 ha) un „Ārēni” (kad. Nr.5054 017 0053, kopplatība 27.28 ha) derīgie izrakteņi – smilts, grants, dolomīts – iegul virs un zem pazemes ūdens līmeņa. Derīgo izrakteņu ieguve paredzēta ar pazemes ūdens līmeņa pazemināšanu”. Kādā attālumā no dzīvojamām ēkām drīkst atrasties šādi objekti? Kurš nesīs atbildību par to, ja izstrādes procesā no manas mājas akas ir vienīgais ūdens avots manā īpašumā, un uz kura rēķina tiks atjaunota ūdens apgāde īpašumam? Kurš apsaimniekos un remontēs zemes ceļus, kuri tagad ir grūti izbraucami pēc tam, kad smagā tehnika tos izdangā?</p>	<p>Mazliet jāprecizē, ka zemes īpašuma platība ne vienmēr atbilst derīgo izrakteņu ieguves laukuma platībai, tā bieži vien ir mazāka. Kalnagrāvišu atradnes platība saskaņā ar Valsts vides dienesta izsniegto pasi ir 10.7 ha, bet Ārēnu – 19,59 ha. Šajās teritorijās zemes virskārtu veido kvartāra nogulumu – smilts – grants, bet zemāk iegul devona sistēmas horizonti, tie savukārt sadalīti svītās, kas atšķiras pēc uzbūves un sastāva. Abās atradnēs zem kvartāra nogulumiem atsedzas Daugavas svītas dolomīts (2.8.sadaļa). Līmenis tiks pazemināts Daugavas ūdens horizontam. Ja derīgā izrakteņa izstrādes laukuma robeža sakrīt ar zemes īpašuma robežu tiek paredzēta drošības zona. Tās platumam, atbilstoši MK noteikumiem, jābūt ne mazākam par 50% no izstrādes dziļuma. Šajā gadījumā zonas vidējais platumam būs 6 – 8 m, bet spridzināšana drošības zonas rādiuss 200 - 300 m. Jūsu māja „Taurītes” atrodas vairāk kā 3.5 km attālumā, ūdens apgādes problēmas objektu izstrāde neradīs. Tā kā Jums ierīkots urbums ir jautājumi: kāds urbuma ir dziļums, kādā dziļumā ierīkots filtrs, vai veikta aizcauruļu cementācija un vai Jums ir</p>

		<p>urbuma pase. Aku/urbumu apsekošanas laikā neviens nebija mājās. Jāatzīmē, ka ieguves laikā obligāti tiks veikts pazemes ūdens monitorings, kura veikšanai jāsaņem speciāla licence, atbilstoši tās nosacījumiem kontrolēs ūdens līmeņu svārstības un ūdens kvalitāti.</p> <p>Droši vien jautājums par ceļiem jāuzdod pašvaldībai vai arī tiem, kas brauc pa zemes ceļiem. AS „Siguldas Būvmeistars” izmanto un arī turpinās izmantot tikai asfaltēto pievedceļu, kas savieno autoceļu P4 ar <i>Tūrkalnes</i> karjeru.</p> <p>Apturot karjeru darbību, ceļa remontam nepieciešamo materiālu vajadzēs iepirkt citur.</p>
2.	<p>G.Sirsniņas sastādītā vēstule (2.teksta pielikums) aptver māju „Kurtiņi”, „Lauknoras”, „Paltes”, „Doniņas”, „Pļavnieki”, „Lauri” un „Rūdas” iedzīvotājus, tajā minēts, ka akās regulāri pazūd ūdens. Tādēļ iedzīvotāji bija spiesti ierīkot dziļurbumus, lai varētu apgādāt ģimenes ar ūdeni, izmaksas segtas par pašu līdzekļiem.</p> <p>Par karjera tehnikas izdangātiem ceļiem, un to remontu. Dolomīta karjers „Tūrkalne” darbojas visu diennakti. Līdz ar to nerimstas karjera tehnikas un iekārtu dunoņa, kas ir dzirdama pat 2 km attālumā no karjera. Kā arī diennakts tumšajā laikā tiek ieslēgts apgaismojums – milzīgi prožektori, kas redzami ne tikai tuvumā esošajās mājās.</p> <p>Nav nodrošināta pieeja mežam aiz karjera. Tas iespējams tikai braucot cauri visai ieguves vietai, kuras dziļums līdz 300 m. Karjers, stiepjās dziļi iekšā dabas liegumā „Lielie Kangari”, tā tuvākā apkārtnē nav iespējams ne sēņot, ne ogot, jo spridzināšanas laikā šķembas lido vairāku simtu metru attālumā aiz karjera robežām.</p>	<p>2013.gada 10.jūlijā apsekoti ūdens avoti 14 viensētās, iepriekš visus brīdinot. No minētajām mājām nav apsekotas „Rūdas”, kas atrodas tālāk aiz apsekotajām viensētām, un „Doniņas”, to atrašanās vietu neizdevās noskaidrot.</p> <p>Dziļurbumi nav nevienā no mājām (2.9. un 4.4. sadaļa, 27.teksta pielikums), par ko maksājuši neizdevās uzzināt.</p> <p>Jautājums par ceļiem analogisks Kaspara Grjunberga uzdotajam, atbildi skatīt augstāk, kā arī Ziņojuma 4.3.sadaļā.</p> <p>Karjers „Tūrkalne” nestrādā visu diennakti, ir noteikts darba laiks - 8 stundas dienā, retos izņēmuma gadījumos darba laiks pagarinās tikai kādai atsevišķai iekārtai. Par iekārtu, transporta un spridzināšanas izraisītā trokšņa un svārstību lieluma mērījumiem ziņas sniegtas 4.2.sadaļā, arī atbildēs VAK 3.p.</p> <p>Apgaismojumu karjerā nodrošina atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tas vērsts uz karjera iekšieni, bez tam starp to un viensētām atrodas mežs.</p> <p>Karjers ir privātīpašums, tāpat kā apkaimes privātīpašumi ar uzrakstu „Iebraukt aizliegts”. Loģiski iebraukšana un braukšana caur karjeru arī jāsaņem. Vispār karjera dziļums, kur pēdējos gados notiek ieguve sasniedz 15 – 20 m. Spridzināšanas darbi galvenokārt notiek reizi nedēļā. Šo darbu laikā signalizācijas</p>

		<p>skaņas stiprums un ilgums ir stingri noteikts normatīvajos aktos. Lai arī sēnotāji un ogotāji dzirdētu. IVN ziņojuma 4.1.sadaļā aprakstīti gaisa piesārņojošo emisiju avoti, noteikti to lielumi un izplatība (20.teksta pielikums).</p> <p>Ropažu novada pašvaldība droši vien neizliekas, bet reāli skatās uz lietām un darbiem, nevis uz pieņēmumiem. Lasot Jūsu vēstules (sūdzības) rodas iespaids, ka Jūsu izpratnē derīgo izrakteņu ieguve notiek nekontrolēti. Tomēr ir bezgala daudz dažādi normatīvie akti, kas nosaka un regulē kalnrūpniecību.</p>
3.	<p>Ropažu novada 35 iedzīvotāju vēstule bez personu parakstiem (2.teksta pielikums) ir analogiska biedrības „Vides aizsardzības klubs” vēstulei.</p> <p>Jautājumu par nulles alternatīvas ieguvumu, atsakoties no derīgo izrakteņu ieguves Ārēnos un Kalnagrāvīšos uzdots visās vēstulēs.</p> <p>Lūgums pievienot visaugstākās precizitātes (mēroga) un visjaunāko karti ar precīzām plānotajām un esošajām derīgo izrakteņu robežām, Liģerurgas izmaiņu robežām, kā arī attēlotām visām ēkām un īpašumu robežām.</p>	<p>Atbildes uz vēstulēs paustajām problēmām skatīt biedrības „Vides aizsardzības klubs” iepriekš sniegtajos komentāros, kā arī IVN ziņojuma sadaļās 2.1., 2.9., 2.10., 3.2., 3.3., 3.8., 4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 4.5., 4.6., 4.11., 5.2.</p> <p>Apturot karjeru darbību, radīsies problēmas izejmateriālu ceļu remontam un būvniecībai. Vai tas ir vajadzīgs novadam?</p> <p>IVN ziņojumā izmantotas visas pieejamās jaunākās Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras topogrāfiskās kartes. Kartes situācija atbilst noteiktajam mērogam, kas norādīts uz tās. Atradņu koordinātas sniegtas to pasēs (5. un 6.teksta pielikums). Liģerurgas trases maiņa redzama 3.1.att. un Ziņojuma 3.sējumā.</p> <p>Diemžēl iesniegtajās vēstulēs (2.teksta pielikums, VAK) tikai izteikta negatīva attieksme par derīgo izrakteņu ieguvi un par neesošām problēmām, bet nav neviena konkrēta priekšlikuma, to risināšanai. Jāatzīmē, ka sabiedrības līdzdalība pasākumos minimāla.</p>